

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/89/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8110219687
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2012:8110219687.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fiľakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobcu Orange Slovensko, a.s., so sídlom v Bratislave, na ul. Prievozskej č. 6/A, právne zast. Mgr. Martinom Katriakom, advokátom so sídlom v Bratislave, na ul. Dr. Vladimíra Clementisa č. 10, proti žalovanej D. R., nar. XX. XX. XXXX, bývajúcej v Y., na ul. P. č. XX, právne zast. opatrovníčkou L. R., súdnou tajomníčkou Okresného súdu Prešov, o zaplatenie sumy 372,01 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 4. 5. 2012, č. k. 10C 243/10-67 takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania.

Žalobca n e m á p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanej sa ich náhrada n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zastavil konanie v časti o zaplatenie sumy 116,54 Eur s 10% úrokom z omeškania od 28. 1. 2009 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

Vykonaným dokazovaním mal za preukázanú skutočnosť, podľa ktorej účastníci dňa 9. 11. 2007 uzatvorili zmluvu o pripojení. Na základe dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 9. 11. 2007 poskytol žalobca žalovanej mobilný telefón za kúpnu cenu 0,03 Eur. Nakoľko žalovaná nezaplatila riadne a včas cenu poskytnutých služieb, žalobca pokusom o pokonávku zo dňa 13. 1. 2009 vyzval žalovanú na úhradu dlžnej sumy a následne ukončil platnosť zmluvy.

Zo žalovanej sumy sa za dôvodný považoval iba nárok na zaplatenie čiastky 40,07 Eur predstavujúcej neuhradenú cenu za dodané služby. O sume 40,07 Eur s 10% úrokom z omeškania za obdobie od 28. 1. 2009 do zaplatenia už bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 1. 6. 2011 č. k. 10C 243/10-40 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 29. 7. 2011 č. k. 10C 243/10-49.

Pokiaľ ide o nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty, tento žalobca odvíja od zmluvy o pripojení, ktorá patrí k spotrebiteľským zmluvám (§ 52 a nasl. OZ). Žalobca pri uzatváraní zmluvy vystupoval ako dodávateľ v rámci svojej podnikateľskej činnosti, pričom žalovaná ako spotrebiteľka nemala možnosť ovplyvniť zmluvné dojednania pred podpisom zmluvy. Dojednanie o zmluvnej pokute je objektívne spôsobilé

vytvoriť nerovnováhu vo vzťahu medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Ide o neprimeranú sankciu spojenú s nesplnením záväzku spotrebiteľa, čo je v rozpore s platnou právnou úpravou upravujúcou spotrebiteľské záväzky. V dôsledku uvedeného žalobcovi nebolo možné priznať ním uplatnený nárok na zmluvnú pokutu.

O trovách konania sa rozhodlo podľa ust. § 142 ods. 2 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku, s výnimkou výroku o čiastočnom zastavení konania, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol rozhodnutie zmeniť tak, aby žalovaná bola zaviazaná na zaplatenie sumy 215,40 Eur s príslušným úrokom z omeškania. Ako dôvod uviedol, že suma 215,40 Eur s príslušenstvom mu mala byť priznaná buď titulom náhrady škody alebo titulom zmluvnej pokuty. Zmenu právneho dôvodu v priebehu konania na náhradu škody nemožno považovať za zmenu žaloby, pretože zo strany žalobcu nedošlo k zmene skutkových tvrdení. Nárok na zaplatenie sumy 215,40 Eur žalobca odôvodňuje tými istými skutočnosťami ako pôvodne uplatňovaný nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty a poukazuje na tie isté listinné dôkazy. Žalobca odpredal žalovanej za výhodných cenových podmienok mobilný telefón len za kúpnu cenu 0,03 Eur, pričom riadna maloobchodná cena telefónu bola 215,43 Eur. Žalobca poskytol žalovanej zľavu vo výške 215,40 Eur. Žalovaná si mohla telefón kúpiť za riadnu trhovú cenu, avšak sama sa rozhodla, že si telefón kúpi od žalobcu na základe dodatku k zmluve o pripojení a využije výhody ponúknuté žalobcom pri uzavretí dodatku. Dodatok k zmluve o pripojení obsahuje v článku 3 v bode 3.7 vyhlásenie žalovanej o tom, že si je vedomá, že mobilný telefón je jej predávaný za výhodnú akciovú cenu len z toho dôvodu, že sa zaviazala zotrvať v zmluvnom vzťahu so žalobcom po dohodnutú dobu viazanosti a že nedodržanie tohto záväzku by spôsobilo, že by žalobcovi vznikla škoda minimálne v rozsahu poskytnutej zľavy.

Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 212 O.s.p. preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. a zistil, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené.

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvostupňovým súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

Vo veci sa nedá stotožniť s tvrdením, podľa ktorého zmena právneho dôvodu nepredstavuje zmenu žaloby, nakoľko nedošlo k zmene skutkových tvrdení. Pôvodne uplatnený nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty v dôsledku neplnenia si zmluvných povinností nemožno stotožniť s nárokom na náhradu škody. Kým zmluvná pokuta má charakter zabezpečovacieho inštitútu v rámci záväzkového práva (§ 544 a nasl. OZ) a oprávnenému subjektu patrí aj vtedy, ak porušením povinností žiadna škoda nevznikne, náhrada škody je systematicky zaradená do 6. časti Občianskeho zákonníka upravujúcej zodpovednosť za škodu a za bezdôvodné obohatenie. Základnými predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu podľa ust. § 420 OZ sú porušenie právnej povinnosti, existencia škody, príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou a zavinenie.

Terajšie skutkové tvrdenia žalobcu poukazujúce na vznik škody sú odlišné od tých, ktorými argumentoval pri nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty. Dokazovanie vo veci sa zameriavalo iba na posúdenie platnosti dojednania o zmluvnej pokute, a preto výsledky doterajšieho konania nemôžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe. Súd prvého stupňa preto správne postupoval, ak na pojednávaní konanom dňa 4. 5. 2012 zamietol návrh na pripustenie zmeny žaloby. Keďže proti uzneseniu, ktorým sa zmena žaloby nepripustila, odvolanie nie je prípustné (§ 202 ods. 3 písm. f) O.s.p.) a právny zástupca žalobcu na pojednávaní konanom dňa 4. 5. 2012 prítomný bol, stačilo v súlade s ust. § 169 ods. 3 O.s.p. v písomnom vyhotovení uznesenia pojatom do zápisnice o pojednávaní uviesť iba výrok a deň vydania. Po nepripustení zmeny žaloby predmetom konania zostal žalobcom pôvodne uplatnený nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty.

V danom prípade, ako to vyplýva z obsahu spisu medzi účastníkmi bola uzatvorená štandardná formulárová spotrebiteľská zmluva. Uvedené je dôvodom k tomu, aby súdnej kontrole boli podrobené aj zmluvné dojednania majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Prítom by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu informovanosti alebo vyjednávacej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej zmluvy.

Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväžiť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoje ako celok. Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 Smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku, a to v záujme vyššej kvality života.

Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva o pripojení a dodatok k tejto zmluve uvedenú charakteristiku spĺňajú. Súčasťou zmluvy boli bez akýchkoľvek pochybností zmluvné dojednania majúce charakter všeobecných obchodných podmienok, ktoré žalovaná ovplyvniť nemohla, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov.

Výška zmluvnej pokuty v Dodatku k zmluve o pripojení bola stanovená pevnou sumou vo výške 331,94 Eur za každé porušenie zmluvných povinností vymenovaných v čl. 2 v bode 2.5 Dodatku. Vyjednaná zmluvná pokuta sa pritom vzťahovala na rôznorodé porušenie povinnosti spotrebiteľa vyplývajúcich z uzatvoreného zmluvného vzťahu, čo nepochybne vyplýva z použitého slovného spojenia „najmä ale“ v čl. 2 v bode 2.5 Dodatku k zmluve o pripojení. Takéto indikatívne označenie postihujúce rôzne porušenia povinnosti je neakceptovateľné. Nie každé porušenie povinnosti je rovnakej intenzity a významu. Je taktiež rozdiel medzi tým, či k porušeniu povinnosti dôjde na začiatku zmluvného vzťahu alebo na jeho konci. Rovnako pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže zostať bez povšimnutia výška pohľadávky vzniknutej porušením záväzku. Paušálne dojednanie zmluvnej pokuty predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje pri akomkoľvek i menej významnom porušení povinnosti uplatniť si voči spotrebiteľovi zmluvnú pokutu v plnej výške. Dojednanie o zmluvnej pokute sa nedá označiť za individuálne umožňujúce žalovanej ovplyvniť výšku zmluvnej pokuty a okruh povinností, na porušenie ktorých sa zmluvná pokuta mala vzťahovať. Obsah zmluvy bol dopredu daný a žalovaná ju mohla prijať buď ako celok alebo odmietnuť.

Občiansky zákonník v ust. § 53 ods. 4 písm. k) za neprijateľnú podmienku považuje aj dojednanie vyžadujúce od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. S takouto neprijateľnou podmienkou spôsobujúcou značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa je spojená sankcia neplatnosti, čo je zrejmé z ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Keďže ust. § 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka), išlo o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti. Na iné vyhodnotenie tejto podmienky nie je dôvod ani u zmlúv uzatvorených pred 1. 1. 2008. Občiansky zákonník účinný do 31. 12. 2007 len demonštratívne menoval niektoré neprijateľné podmienky, a teda charakter neprijateľných podmienok mohli mať i iné podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

Vychádzajúc z uvedeného, odvolací súd po úplnom sa stotožnení s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, rozsudok v jeho napadnutej časti postupom vyplývajúcim z ust. § 219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

Len na doplnenie je potrebné dodať, že v inej právnej veci týkajúcej sa žalobcu vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 17C 23/2010 a na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 2Co 137/2010 bolo právoplatne rozhodnuté o určení neplatnosti dojednanej zmluvnej pokuty ako neprijateľnej podmienky.

Ust. § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka ukladá dodávateľovi povinnosť zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi.

Čo sa týka trov odvolacieho konania o týchto sa rozhodlo podľa ust. § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že v odvolacom konaní úspešnej žalovanej žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.